

pmv
PMV003534
18.01.07

Oslo, 18. januar 2007.

Statsråd Dag Terje Andersen
Nærings- og handelsdepartementet
Postboks 8014 Dep
0030 Oslo

W. Overmyr
2) aed
3) Ken
FSU/PSA/HCS
ebe 19/1

INNSPILL TIL STORTINGSMELDING OM INNOVASJON

1. Innledning

Det vises til brev av 21. desember 2006 med invitasjon til å komme med innspill til Departementets arbeid med en ny stortingsmelding om innovasjon.

Sekretariatet i Norsk Investorforum rapporterer i dag til fire ulike fora som alle har fokus på innovasjon: Norsk Investorforum, Forum for Innovasjon, Biomarint Forum og Forum for Reiseliv. Dette innspillet sendes således på vegne av alle disse fire fora.

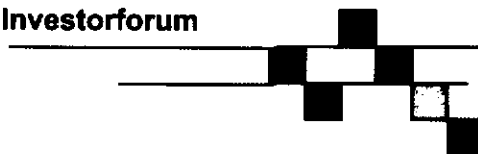
2. Hva er innovasjon?

Det foreligger mange ulike definisjoner av begrepet innovasjon. I sin konsekvens innebærer innovasjon **forandring av det bestående**. Innovasjonens sterkeste begrensning ligger i det beståendes ønske om å bevare det bestående. Innovasjon er et langt mer omfattende begrep enn nyskaping.

Den antagelig beste teoretiske drøfting av innovasjonens konsekvenser er gjort av Karl Marx. I hans analyse er det basis – representert ved produksjonskreftene – som driver frem endringene i samfunnet i kraft av sin egen indre logikk, mens overbygningen – samfunnets sosiale struktur som oftest blir hengende etter i utviklingen. Resultatet blir økte spenninger i samfunnet på mange ulike nivåer som må løses ved at det gjennomføres nye innovative tiltak.

Marx hevder videre at utviklingen beveger seg sprangvis. Nye store teknologiske gjennombrudd skaper økte spenninger mellom produksjonskreftene og den sosiale strukturen i samfunnet.

Både det norske og andre lands samfunn er i dag i en fase da avstanden mellom produksjonskreftene og samfunnets sosiale struktur er i ferd med å øke. Globaliseringen og den digitale revolusjonen er i ferd med å skape et tekno-økonomisk paradigmeskifte – en overgang fra industrisamfunnet til et informasjons- og kunnskapssamfunn som innebærer at spillereglene i samfunnet endres. Resultatet er - for å sitere en av de rødgrønne partienes politiske ledere – at politikerne lett blir hengende i halen på utviklingen.

3. Tre viktige politiske innovasjonsutfordringer

Dette reiser spørsmål om hvorvidt den tilnærmingen som regjeringen gjør i opplegget til en stortingsmelding om innovasjon er holdbar. Problemet er ikke at det er for lite innovasjon verken i næringslivet eller samfunnet for øvrig. Tvert om, som følge av globaliseringen og den teknologiske revolusjonen er innovasjonskraften så stor at det politiske systemet har store problemer med å håndtere endringene i samfunnet.

Et konkret eksempel er konsekvensene av datateknologiens gjennombrudd. For å hente ut datateknologiens potensial for produktivitetssøkning kreves helt nye organisasjonsløsninger. Industrisamfunnets hierarkiske strukturer må erstattes av mindre enheter gjennom samdrift i nettverk.

Men det er ikke slik det tenkes i dag verken i helsesektoren, i kommunestrukturen eller i næringsorganisasjonene. Fortsatt gjennomsyrrer industrisamfunnets stordriftsmodeller det politiske systemets tenkning om organisasjon.

Samfunnets behov for helt nye organisasjonsmodeller er **den første** politiske innovasjonsutfordringen som meldingen bør gripe fatt i.

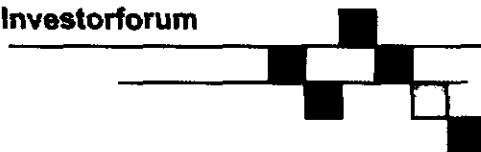
Den andre politiske innovasjonsutfordringen er knyttet til fornyelse av offentlig sektor. Riktignok har et av norsk næringslivs viktigste konkurransefortrinn i mange år vært at Norge – tross all kritikk – har og har hatt en mer effektiv offentlig sektor enn de fleste andre land.

Utviklingen de senere årene truer imidlertid med å svekke dette konkurransefortrinnet. Årsaken er økende forskjeller og svekket samarbeid i omstillingsprosesser. Valget av en kontroversiell fagretning som "New Public Management" som modell for omstillingsarbeidet har også bidratt i negativ retning.

En stortingsmelding om innovasjon bør derfor særlig rette oppmerksomhet mot de elementene i det norske og de nordiske landenes samfunn som har medført at disse landene er verdensledende på innovasjon og nyskaping – det som ofte er beskrevet som "den nordiske modellen". Denne kjennetegnes av flate strukturer, høy grad av samarbeid og medvirkning mellom myndigheter, arbeidsgivere og arbeidstakere. Sosial trygghet er en forutsetning for å skape et samfunn som aksepterer de omstillinger som følger av omfattende innovasjoner.

I en slik situasjon er det viktig ikke å glemme det som er nøkkelen til fortidens suksesser både i næringslivet og det norske samfunnet – nemlig at alle involverte parter oppnår en gevinst av at det gjennomføres omstillinger og fornyelse. Samfunnets gevinst er økt kostnadseffektivitet og styrket offentlig tjenestetilbud, næringslivet får en bedre og mer effektiv offentlig sektor, mens de ansatte oppnår mer interessant og trygge arbeidsplasser.

Det innovative elementet i en slik prosess ligger i organiseringen av samspillet mellom myndigheter, næringsliv og arbeidstakere som bidrar til at alle parter oppnår en gevinst.

Norsk Investorforum/Forum for Innovasjon har siden høsten 2005 samarbeidet med Fagforbundet om å utvikle nye innovasjonsmodeller for fornyelse av offentlig sektor. Fire regioner som omfatter 39 kommuner over hele landet fungerer som pilotregioner. Vi stiller gjerne til rådighet våre erfaringer fra dette arbeidet.

Den tredje store politiske innovasjonsutfordringen følger av de skremmende konsekvensene av de store klimautslippene.

Norge har satt seg store mål særlig hva gjelder CO2 rensning i tilknytning til petroleumsaktiviteten på norsk sokkel. Dette er viktig og nødvendig.

Samtidig er norsk økonomi og næringsliv i meget stor grad avhengig av høye oljepriser som sikrer et stort, lønnsomt og ekspanderende petroleumsmarked. Av de høyt industrialiserte landene er Norge det land i verden som er mest avhengig av petroleumssektoren.

Petroleumssektoren – inklusive all bruk av fossile brennstoffer – er samtidig den enkeltstående sektor som har det største ansvaret for klimautslippene i verden. Å redusere dette problemet vil stille de største krav til både næringslivets og samfunnets innovasjonsevne.

Norges utfordringer omfatter tre hovedområder: Evnen til å gjøre petroleumssektoren til en del av løsningen fremfor å være problemet, evnen til å utvikle alternative energiformer, og evnen til omstillinger i samfunnet i miljøvennlig retning. Disse utfordringene krever en innovativ politikk som stiller krav til markedet.

4. Konklusjon

Vår vurdering er således at Karl Marx fortsatt har helt rett i sine analyser på et avgjørende punkt, og det er at det er omgivelsene som står for innovasjonene i samfunnet, ikke det bestående. Hvor innovativt et samfunn er, avhenger av i hvor stor grad det bestående er i stand til og villig til å tilpasse seg endringene i omgivelsene.

Vi anmoder derfor på det sterkeste Departementet om å unngå de feil som ble gjort i Regjeringen Bondeviks Innovasjonsplan fra 2002. Også her var utgangspunktet at det bestående skulle skape mer innovasjon i omgivelsene. Dette er faglig sett en feilaktig tilnærming. Resultatet var mange ord og nesten ingen handling.

Med hilsen
NORSK INVESTORFORUM

Per Morten Vigtel